

HEB - Tolysh Muqeddes Kitab

БӘ İBRANIJON

Bә İbranijon Nomә

İbranijon

БӘ İBRANIJON NOMӘ

VӘSӘ

«Bә İbranijon Nomә» de vәynәmandәtiyon dimbәbim omә iyән imono imtino karde tәhlukәdә b1ә bә imoniyon vıǵandә b1ә. Çe nomә m1әllif çәvon rufi imonәdә barz kardeydә iyән hәмçinin nişo kardeydә ki, İsa Mәsih çe Xıdo izzәte. Demiyән әv әsosән ın hәǵıǵәton ğeyd kardeydә: İsa Mәsih çe Xıdo zolә Zoәy. Әy deştә kәşә әzobon bә P1ә itoәtin bey umutışe. İsa Mәsih çe Xıdo Zoәy Әhdi-Әtiqi peyǵәmbәronsә, xısusән, Musasә başe. İsa Mәsih kahinonsә başe iyән Xıdo tәрәfo zolә Kahin tәyin kardә be. İnsonon bә İsa Mәsihi imon vardeәdә qınoku, tarsiku iyән mardeyku ozod beydән. İsa zol Sәр Kahine, Әv bә imon vardәkәsi hәǵıǵiyә xılos doydә.

M1әllif nomәdә İsrail xәlǵi tarıxәdә b1ә mәşhurә odәmon nımunә kәşeydә, handәkәson bә bәfomandәti sәdo kardeydә. Әv bә handәkәson mәslohat zıneydә ki, İsaku nımunә peqәtın, bә әzobon iyән tәǵibi petovın. Nomә de nәsyәton iyән çәşnaviyon sә beydә.

Kitobi mәzmun:

- 1:1-14 Xıdo Zoә başe mәlәkonsә
- 2:1-18 Xılosi barәdә sәрhisob b1әbәmon
- 3:1–4:13 İsa başe Musasә
- 4:14–7:28 İsa Mәsih çәmә Sәр Kahine
- 8:1-13 Mәsihi Әhdi başe cәhәt
- 9:1-22 Tojә Әhdi ğırbon kanә ğırbononsә başe
- 9:23–10:39 Oxonә ğırbon
- 11:1-40 Sabitǵәdәmә imoniyon
- 12:1-29 Xıdo tәрbiyә kardә P1әy
- 13:1-25 Oxonә nәsyәton

1

Xıdo Zoә başe mәlәkonsә

¹ Xıdo ğәdimә zәmonәdә de peyǵәmbәron vositә vey kәрә, mıxtәlif curә, bәçәmә

dədə-bobon ovardəşbe. ² Əmma bı oxonzəmonədə Əy Deştə Zoə vositə ovardışe bəmə, Deçəy vositə ofəyəşbe kulli-aləm iyən Əy bə har çiy varis təyin kardəşbe. ³ Zoə çe Xıdo izzəti şəvəxe iyən Çəy mahiyəti surəte. Əv Deştə ğudrətinə kəlomi har çiy oqəteydə. Əv əməni qınonku pok karde bəpeştə mihtəşəmə Xıdo rostədə, osmonədə ən barzə vırədə nişte. ⁴ Mələkonsə çanə baş beysə, çəvonsə anə baş bıə nomi irs səşe.

⁵ *Xıdo bə kom mələki keynəsə votəşbe məqəm «Tı Çımı Zoəş,
Az ımruj botı Pıə bim»

yaanki

«Az Boəy Pıə, Əv isə Bomı Zoə bəbe?!»

⁶ *İjənən Xıdo İştə İminəvəçə bə dınyo vıġandədə voteydə:

«Bıdə Xıdo mələkon həmməy Bəy səcdə bıkən».

⁷ *Mələkon barədə isə voteydə:

«İştə mələkon bənə vavazi,

İştə xıdmətəvonon bənə yəlovinə otəşi kardeydə!»

⁸ *Əmma Zoə barədə jıqo voteydə:

«Ha Xıdo, İştı taxt zoləti mandeydə,

İştı podşoəti əso ədoləti əsoye.

⁹ Tı salehəti piyeydə, bə beġanunəti nifrət kardeydəş.

Bə səbəb Xıdo, İştı Xıdo

De şoyvo doə ruyəni

İştı həmrənsə vey Tını məsh kardışe».

¹⁰ *İjən voteydə:

«Ya Rəbb, Tı sıftəku soxtə zəmini bınəçə,

Osmonon İştı daston koye!

¹¹ İmon məhv bəben, əmma Tı bəmandeş,

Həmməy bənə oləti çe molyəti bəqınen,

¹² Tı imoni libosi ġəzinə pebəpuşteş,

Oləti ġəzinə dəqiş bəkardeş.

Əmma Tı dəqiş əbınış,

İştı soron sə əbının».

¹³ *Xıdo bə kom mələki keynəsə votəşbe məqəm

«Bınışt Çımı rostədə,

Tosə bə vaxti ki, İştı deşmenon dəzıno biyəm

İştı poədə?!»

¹⁴ Məqəm həmə mələkon bə xılos bıəninə odəmon xıdmət kardeyro vıġandə bıə

* **1:5** 2Şəm.7:14; 1Saln.17:13; Zəb.2:7

* **1:6** Zəb.97:7

* **1:7** Zəb.104:4

* **1:8-9** Zəb.45:6-7

* **1:10-12** Zəb.102:25-27

* **1:13** Zəb.110:1

xıdmətəvonə rufon nin?

2

Xılosi barədə sərhisob bıbəmon

¹ B1 səbəb əmə bəştə məsəyon həniyən sərhisob bənininimon ki, ovəyz əməni həğiğətiku bə diyəro nıbə. ² Oxo de mələkon vositə bəyon kardə b1ə sıxan bə vırə rəse ki, bə har curə taxsır iyən beitoətəti loyiğinə cəzo doəbe. ³ Jıqo beəsə, əmə b1 curə yolə xılosi məhəl nınomon, bəvədə cəzoku çoknə perəxe bəzınemon? In xılos sıftədə de Rəbbi vositə votə be iyən Əy məsəkəson tərəfo boəmə təsdiğ kardə be. ⁴ Xıdo İştən de əloməton, xaruqon, curbəcürə mecuzon iyən Bəştə irodə mıvofiğ paybaxş kardə de Mığəddəsə Rufi ğıvvə iyən ənomon imi təsdiğ kardışe.

⁵ Oxo çəmə qəp jə oməvə dınyo Xıdo bə mələkon tabe nıkardışe. ⁶ *İntasi kiysə Mığəddəsə Nıvıştəyon qıləy vırədə jıqo şoydəti kardəşbe:

«İnson kiye ki, T1 çəy barədə şıneydəş?

Bəni-odəm kiye ki, T1 boəy ğəyğü kəşeydəş?

⁷ Kamişi mıddətədə mələkonsə bəyji qəte əv,

İzzəti iyən əzəməti tac bəçəy sə noy.

⁸ Har çiy çəy pobonədə noy, bəy tabe karde».

Har çiyi bəçəy ixtiyor doy, əve ki bəy tabe nıbə hiçiy nahəştə. İntasi esət əmə hələ vindeydənimon har çiy bəy tabe b1ə. ⁹ Əmma əmə vindeydəmon ki, de Xıdo lutfi İsa bə har kəsi xoto mardeyro kamişə mıddətədə mələkonsə saru qətə be. Çəy kəşə marde əzobi qorə izzəti iyən əzəməti tac Bəçəy sə noə be.

¹⁰ Xıdo çandə insoni de İsa kəşə əzobon vositə bə xılosi rosnişe, jıqoən mıkəmməl kardışe çəvon xılosi Səvon b1ə İsa. Ə Xıdo ki, har çiy Boəye iyən Deçəy vositə mıvcude. ¹¹ Oxo təğdis kardə b1ə Şəxsi iyən həsr kardə b1əkəson həmməy Səvon eyniye. B1 səbəb İsa bəvon boə voteyku xəcolət nıkəşəşe:

¹² *«İştı nomi bəştə boon elon bəkam,

İcmo dılədə Bəti həmd-səno bəkam».

¹³ *İjən voteydə:

«Az Bəy peştur bəbem»,

ijənən voteydə:

«İmeha, Az iyən Xıdo Bəmı doə fərzəndon».

¹⁴ B1 səbəb im fərzəndon xun iyən qujdo iborət beyro İsa İştənən bənə bəvon andom səşe ki, Deştə marde çe mardi səpe səlohiyət soybi, yəni iblisi ğıvvə ləğv bıkə. ¹⁵ İştə umri dırozi marde tarsi jiyədə əsir b1əkəson həmməy Əv ozod bıkə. ¹⁶ Əv bə mələkon ne, bə İbrahimi nəsilı koməq kardeyro oməy. ¹⁷ B1 səbəb Əv har cəhəto bəştə boon oxşəş doəninbe, de jıqoy Xıdo xıdmətədə mərhəmətin iyən bəfomandə Sər Kahin bibu

*2:6-8 Zəb.8:4-6

*2:12 Zəb.22:22

*2:13 Yeş.8:17-18

ki, İştəni xəlği qınonro kəffarə bıdə. ¹⁸ Əy İştən əzob kəşəşe, dəvinə kardə be, əve bə dəvinə bıəkəson Əv koməqəti karde bəzine.

3

İsa başe Musasə

¹ De jıqo, ha osmono dəvət sə imoniyə boon, ıştə nəzəron bəçəmə imoni Daynə iyən Sər Kahin İsa sərutən. ² *İsa bəfomandbe bə Əy təyin kardə Kəsi, çoknə ki Musa Xıdo kədə bə həmməy bəfomand mande. ³ İsa Musasə həniyən bə yolə izzəti loyiğə, çoknə ki kəy dutə bənno kəysən bə yolə hurməti loyiğə beydə. ⁴ Həlbəttə, har qılə kəy qıləy bənno heste, çe har çiy bənno isə Xıdoy. ⁵ Musa qıləy idorəkə gəzinə bə Xıdo xəlği aid bıə har koədə bəfomandbe ki, çe Xıdo oməvəy barədə votəyon surət bıbu. ⁶ Əmma Məsih Zoə gəzinə Xıdo həmə kəy bəfomandə idorəkəbe. Çəy kə əmənimon, qirəm əmə detosə oxoy ıştə ciqə iyən fəxr kardə umu niğo bıdomon.

Bə beimonəti vəynə çəşnavi

⁷ *Bı səbəb Mıgəddəsə Ruf jıqo voteydə:

«İmruj, şayət şımə Çəy sədo bıməson,

⁸ Bıdə şımə dılon kurocəğ nıbu,

Bənə ıştə əcdodon, səhroədə

Dəvinə kardə bıə vaxti vəynə mandəbin.

⁹ Əyo əvon dəvinə kardışone iyən osə kardışone Mini,

Hərçənd ki, çıl sori mıddətədə

vındəşonbe Çımı əməlon. ¹⁰ Əve ki Çımı zəhlə şe çə nəsili.

Votime: “Əvon ıştə dılədə hejo dəqijyeydən,

Çımı roon zıneydənin”.

¹¹ Əve gəzəbnok beədə gəssəm hardəme:

“Əvon əslo dənibəşen Bəçımı rohati məskən”».

¹² Ha imoniyə boon, sərhısob bıbən, şımə hiç qıləyniku şərə iyən beimonə dıl nıbu, şımə dılon Hest Bıə Xıdoku nıqardın. ¹³ Rujbərui bə iyəndı dılvandı bıdən, çanə ki boşmə «ımruj» heste, bıdə şıməhono hiç kəsi dıl de qıno vositə bə sığ onıqardı.

¹⁴ Çumçıko sıftəku bıə imoni detosə oxoy gəym oqətomon, de Məsihi xanboz be bəzınemon. ¹⁵ *Çoknə ki Mıgəddəsə Nıvıştəyonədə votə beydə:

«İmruj, şayət şımə Çəy sədo bıməson,

Bıdə şımə dılon vəynə mandə rujonədə

Bey gəzinə, bə sığ onıqardı».

¹⁶ *Bəs ə odəmon kin, məsəşone iyən vəynə mandin? De Musa rəhbərəti Misiro

*3:2,5 Aşm.12:7

*3:7-11 Zəb.95:7-11

*3:15 Zəb.95:7-8

*3:16-18 Aşm.14:1-35

bəşəkəson həmməy nin bəqəm? ¹⁷ Xıdo çıl sor bəki ğəzəbnok beydəbe? Qıno kardə, cəsədon daştədə bə mandəkəson nıbe bəqəm? ¹⁸ Bəs Əy bo ki ğəssəm hardışe ki, Bəçəy rohati məskən dənibəşen? Məqər bə itoət nıkardəkəson nıbe? ¹⁹ De jıqoy əmə vindeydəmon ki, əvon bəştə beimonəti səbəb həğiğətən əyo dəşe nıznəyn.

4

Çe Xıdo rohati məskən

¹ De jıqoy ehanə çe Xıdo vəd kardə bə rohati məskən dəşey ıştə ğıvvədəy, bıtarsəmon ki, şıməhon qıləyni in imkoni dasto vanıdə. ² Oxo əmənən bənə əvon çokə xəbə səmone. Əmma çəvon məsə kəlomi bəvon foydə nıvardışe, çumçıko bəştə məsə xəbə bovə karde nıznəşone. ³ *Əmə imon vardəkəson isə bə rohati məskən dəşeydəmon, bo imon nıvardəkəson isə Xıdo votəşe:

«De jıqo, ğəzəbnok beədə ğəssəm hardıme:

“Əvon əslo dənibəşen Bəçımı rohati məskən”».

Hərçənd ki, Xıdo koon dınyo ofəyeyku jıqoşə təmom bin. ⁴ *Çumçıko Kəlomədə haftminə ruji barədə jıqo votə bıə: «Xıdo esiyəy ıştə koonku haftminə ruji istırohat kardışe». ⁵ *İjən bı barədə votəşe: «Əvon əslo dənibəşen Bəçımı rohati məskən».

⁶ De jıqo, hələ bo kali kəsonən əyo dəşey imkon heste. İntasi çokə xəbə sıftə məsəkəson itoət nıkardışone, əve əyo dənışın. ⁷ *Bı səbəb xəyli vaxt dəvarde bəpeştə Xıdo de Davudi vositə «ımruj» voteydə, qıləy tojə ruj təyin kardeydə. Sıftəku votəy ğəzinə:

«İmruj şayət Çəy sədo bıməson,

Bıdə şımə dıl kurocəğ nıbu».

⁸ *Ehanə Yeşua bəvon rohati məskən doəşbəy, Xıdo həni co qıləy ruji barədə nəvoti.

⁹ Jıqoən, hələ bo Xıdo xəlği qıləy rohati ruj bəbe. ¹⁰ *Xıdo çoknə ıştə koon sə karde bəpeştə istırohat kardışe, Bəçəy rohati məskən dəşəkəsən jəqo ıştə koon sə kardeydə, istırohat kardeydə. ¹¹ Əmənən cəhd bıkəmon ki, bə həmonə rohati məskən dəşəmon. Bıdə hiçki çe beitoətəti bevəcə nımunə dumo nışu, dənıqıjı.

¹² Çe Xıdo kəlom jıyeydə iyən təsir nişo doydə, əv har curə dıqəvinə şımşısən tije, conı rufıku, bandənə ilıqıku co karde-karde nıfuz kardeydə, dılı fikron iyən niyəton osə kardeydə. ¹³ Xıdoku hiç çiy niyoni mande əzını. Har çiy Çəy çəşon vədə qucili iyən oj-oşkoye. Əmə Bəy hisəbot bədomon.

İsa Məsih çəmə Sər Kahine

* 4:3 Zəb.95:11

* 4:4 Ofə.2:2

* 4:5 Zəb.95:11

* 4:7 Zəb.95:7-8

* 4:8 Ğanun.31:7; Yeşua 22:4

* 4:10 Ofə.2:2

¹⁴ Əmə osmononku dəvardə bə Sər Kahini molikimon, Im Xıdo Zoə İsay. Əve boən ıstə imoniku ğoyım dəçikəmon. ¹⁵ Oxo çəmə Sər Kahin jəqo ni ki, çəmə zəifətionədə boəmə dilış nısutı. Bərəks, bənə əmə har cəhəto dəvinə kardə bıə, əmma çəməku fərginə, Əy qıno nıkardışe. ¹⁶ Bıçımıro əmə bə Xıdo lutfi taxti de ciqə nez bıbəmon ki, bə koməqi ehtiyoc beədə mərhəmət iyən lutf səy bızınəmon.

5

¹ Har qılə sər kahin odəmon arəo səçın kardə beydə iyən əv Xıdo navədə boçəvon qınon baxşeyro ğırbonon iyən təğdim edaşteydə. ² Əv de nodonon iyən ıstə roy dəqijniyəkəson həlim rəftor kardeydə, çumçiko ıstənən bə zəifəti məruz mandə. ³ *Əve əv həm bo xəlği qınon, həmən boştə qınonro ğırbon edaştənine. ⁴ *Hiç kəs ıstən-bəştə bı şərəfi noil be əzını, əncəx Haruni ğəzinə, əv Xıdo tərəfo sədo kardə beədə noil be zıneydə.

⁵ *Jəqoən Məsihi bo Sər Kahin beyro İstən-Bəştə şərəf nıdoşe, Xıdo təyin kardışe Əv, votışe Bəy:

«Tı Çımı Zoəş,
Az ımruj Botı Pıə bim».

⁶ *Co qıləy vırədə isə Əv jıqo voteydə:

«Tı Melkisedeqi ğəzinə zol Kahiniş».

⁷ *Məsihi zəminisə jiyə vaxtədə de yolə fəryodi iyən çəşə arsi dıvo kardışe bə Xıdo lovə kardışe. Əv Bəştə ehtiromi qorə Əy mardeyku bo peroxniye ğadir bıə Xıdo tərəfo məsə be. ⁸ Hərçənd ki, Əv Zoə be, əmma Deştə kəşə əzobon itoətin beyədə təcrubə səşe. ⁹ Bə mıkəmmələti rəseədə Bəy itoət kardə kəsonro zoləti xılosi səvon be ¹⁰ iyən Xıdo tərəfo Melkisedeqi ğəzinə Sər Kahin təyin kardə be.

Bədi kamiləti bışəmon

¹¹ Əmə bı barədə vey sıxan vote bəzınəmon, əmma imoni izoh karde çətime, oxo şımə di sərəseydon. ¹² *Şımə bəpe esət həni mıəllim bəbeşon, əmma hələn lozime ki, kiysə Xıdo kəłomi ibtidoiyə təlimon tikrorən bəşmə omutı. Bəşmə hələn şıt lozime, bərkə harde ne. ¹³ Oxo de şiti perəsə har kəs korpə beyro salehəti barədə bıə kəłomi sərəse zıneydəni. ¹⁴ Bərkə harde isə bo yolone, çəvon təcrubə heste, çoki bədiku co karde zıneydən.

6

¹ Bı səbəb Məsihi barədə bıə iminə təlimiku ovaştəmon, bo yolon nəzədə qətə bıə

*5:3 Lev.9:7

*5:4 Ofə.28:1

*5:5 Zəb.2:7

*5:6 Zəb.110:4

*5:7 Mat.26:36-46; Mark 14:32-42; Lukə 22:39-46

*5:12-13 1Kor.3:2

təlimiku dəçikəmon. Foydə nıbə əməlonku tobə kardımone, bə Xıdo imon vardımone. ² Vəftiz, de dast noy təğdis kardey, mardon bəyji bey iyən zolə məhkəmə barədə təlimi təfsilot veyən vocib ni. ³ Ehanə Xıdo izn bıdo, bımonən əməl bəkardemon.

⁴ Jıqo odəmon hestin ki, i kərə Xıdo tərəfo nurin kardə bıən, osmoni ənomi çəşəşone iyən de Mığəddəsə Rufi idorə kardə bıən. ⁵ Əvon çe Xıdo xoşə kəlomi iyən oməvə dövrü ğıvvon hiss kardəşone. ⁶ Əmma ijənən imono qardən, jələvonon sənibəton bə tobə varde mımkun ni. Çumçiko əvon çe Xıdo Zoə sənibəton bə çomex kəşeydən, rısvo kardeydən.

⁷ Çoknə ki zəmin təmizə voşon peşomeyde iyən bo həmonə şəxson məhsuli perosneydə ki, əvon kaştıqıl kardeydən, Xıdoku xəy-bərəkət səydən. ⁸ Bır iyən ğalğən perosniyə zəmin isə bevəcə iyən lənətin hisob kardə beydə, çəy oxoyən suteye.

⁹ İntasi, ha qiromiyon, əmə jıqo bıvotomonən, xatırcəmimon ki, şımə vəzyət həniyə çoke iyən xılosi roədəşon. ¹⁰ Oxo Xıdo beinsof ni ki, şımə de mehibbəti kardə koon iyən Deçəy nomi bə Xıdo xəlği sıftəku detosə esət kardə xıdməti, yodo bekə. ¹¹ Əmə orzu kardəmon ki, şımə har qıləyni detosə oxoy həkəm bımandən, tosə umu bə vıərəse, ¹² tənbel məbən, əmma vəd kardəbıəyon de imoni iyən səbri irs səkəsonku nımunə peqətən.

Çe Xıdo vəd

¹³ *Xıdo bə İbrahimi vəd doədə Bəştə İştən nomi ğəssəm hardışe, oxo Çəy İştəsə barz bıə hiçki ni.

¹⁴ Əy votışe: «Az bəti xəy-dıvo səpe, xəy-dıvo bədom iyən ıştı nəsilı heyve karde-karde, ziyodə bəkardem».

¹⁵ De jıqoy İbrahim səbr karde-karde bə vədi noil be. ¹⁶ İnsonon ıştəsə bə barz bıəy nomi ğəssəm hardeydən iyən çəvon hardə ğəssəm har mıbohisə sə kardeydə. ¹⁷ Bı səbəb Xıdo bə vədi varison İştə doə vədi de ğəssəmi oj-oşko təsdiğ kardışe. ¹⁸ De jıqoy bə Xıdo peştıpur bıə əməhonən çəmə vədə noə bıə umu ğoym qətəninimon. Xıdo vəd iyən ğəssəm, ın dıqləyni dəqiş əbını. Əmə Çəy vəd iyən ğəssəmi yole dılvandi səydəmon. ¹⁹ *In umu boçəmə conı lovbəri ğəzinə ğoym iyən etiboyne. Əmə deəy məbədi pardə peştədə bıə bə ən mığəddəsə dılətonə otağ daxil be bəzınemon. ²⁰ *İsa bəçəmə xoto çəməsə bənav bə həmonə vıərə daxil be. Əv Melkisedeqi ğəzinə zol Sər Kahin be.

7

Kahin Melkisedeq

¹ *Im Melkisedeq Salemi podşo iyən Xıdovandi-Aləmi kahinbe. İbrahim podşon

*6:13-14 Ofə.22:16-17

*6:19 Lev.16:1-2

*6:20 Zəb.110:4

*7:1-2 Ofə.14:17-20

məğlub karde bəpeştə bə dumo oqardeədə Melkisedeqi deəy vindemon kardışe iyən bəy xəy-dıvo doşe. ² İbrahimiyan doşe bəy çe har çiy dayəki. Melkisedeq nomi mənə salehəti podşoye, Əv həmən Salemi podşoye, yəni sulhi podşoye. ³ Çəy pıə-moə nişe, nəsilə şəcərə nişe. Çəy jimoni rujon nə sıftə, nəən oxoy ni. İntasi bə Xıdo Zoə oxşəş kardə biə zolə kahine.

⁴ Bunən ım odəm çanə əzəmətine ki, hətto çəmə əcdod İbrahimi daveədə bə dast vardə gənıməton dayəki bəy doşe. ⁵ *Levi nəsilə kahinəti vəzifə icro kardəkəson, İbrahimi nəsilə be-be, bə Tovrati ğanuni mıvofığ xəlğiku, yəni ıstə boonku har çiy dayəki səydəbin. ⁶ Əmma çəvon nəsilə nıbə Melkisedeqi İbrahimiye dayəki səşe iyən əy bə vədon molik biə İbrahimi xəy-dıvo doşe. ⁷ Həlbəttə ki, bə ıstəsə ruki xəy-dıvo doəkəs yole. ⁸ Esət fani biə insonon dayək səydən, bəvədə esə boy ə şəxsi səşe ki, Mığəddəsə Nıvıstəy şəhodət kardeydə zoləti jiyəkəs əve. ⁹ Vəte bəbe ki, esət dayək sə Leviən de İbrahimi vositə bəvədə bə Melkisedeqi doəşbe dayək. ¹⁰ Oxo Melkisedeq de İbrahimi vindemon kardeədə Levi hələ bə dınyo omənıbe.

Çe Kahinəti tojə nizom

¹¹ De jıqoy Xıdo bə Tovrati əsosən bo İsrail xəlği Levi nəsilə kahinon təyin kardışe. ım kahinon nıznəşone insonon bə mıkəmmələti rosniye, əvon çimi ehdəo omə bəben, bəvədə bənə Haruni ne, Melkisedeqi ğəzinə kahini ome ehtiyoc nəbi. ¹² Oxo kahinəti ğaydə-ğanun dəqiş beədə bə Ğanuni dəqiş beyən ehtiyoc heste. ¹³ Ə şəxsi barədə ki, qəp jəydəmon əv bə Levi ğəbilə mənsub nıbe iyən ım ğəbiləo hiç kəsi ğırbonqoədə xıdmət kardəşnıbe. ¹⁴ Oxo məlume ki, çəmə Rəbb Yəhudə ğəbiləo bə dınyo omə. Musa ım ğəbilə kahinəti barədə bə kahinon hiç qıləy sıxan votəşnıbe. ¹⁵ Bə Melkisedeqi oxşər co qıləy tojə Kahini təyin kardey ımı həniyən oj-oşko nişo kardeydə. ¹⁶ Əv nəsilbənəsıl ovaştə kahinəti əmri səbəbo ne, zolə jimoni ğudrəti səbəbo Kahin be. ¹⁷ *Oxo Mığəddəsə Nıvıstəy şəhodət kardeydə:

«Tı Melkisedeq ğəzinə zol Kahiniş».

¹⁸ Çimisə bənav biə əmr zəif beyro iyən bəvəc nıome səbəbo ləğv kardə be. ¹⁹ Oxo Ğanuni kamil nıkardeşə hiç çiy, əve çimi əvəzi bəmə qıləy tojə umu doəbe ki, ım əməni bə Xıdo nez kardeydə.

²⁰ In kahinəti esə boy de ğəssəmi təsdiğ kardə be. Ə qılə kahinon xıdmət de ğəssəmi təsdiğ kardə nıbe. ²¹ *İntasi Məsih de ğəssəmi kahin be, çumçiko Xıdo votəşbe Bəy,

«Rəbbi ğəssəm hardışe, dəqiş nıbəka İstə ğərori:

“Tı zolə Kahiniş”».

²² Əve İsa həniyən bə çokə Əhdi zomin mande.

²³ Demiyən jıqo, həmonə kahinon iyəndi əvəz kardeydəbin, çumçiko marde imkon doydənıbe əvon vey bımandın. ²⁴ Əmma İsa zol jiyeyro daimi kahin be. ²⁵ Bı səbəb Əv ğadire Deştə vositə bə Xıdo nez bıəkəson qırd bo xilos karde. Oxo boəvon vəsodət

*7:5 Aşm.18:21

*7:17 Zəb.110:4

*7:21 Zəb.110:4

kardeyro Əv hejo jiyeydə.

Tojə Əhdi Sər Kahin

²⁶ Həğiğətən, boəmə jıqo qıləy Sər Kahin mınosib be ki, Əv miğəddəs, beqıno, pok, qınokoronku co bıbu iyən osmononku bə ərş rost kardə bıbu. ²⁷* Əv bənə co sər kahinon rujbərui sıftə boştə qınonro, çəyo bo xəlği qınonro bo ğırbon edaşte məcbur nıbe. Çumçıko İştəni ğırbon doşe, ımi ikərəti bə vırə rosnişe. ²⁸ Bə Ğanuni əsosən təyin kardə bıə sər kahinon zəifin. Əmma Ğanuni bəpeştə Xıdo ğəssəmə sıxani zoləti Sər kahin təyin kardışe mıkəmməl bıə Zoə.

8

Ən başə Sər Kahin

¹* Votəbıəyon əsos isə ıme: çəmə jıqo qıləy Sər Kahin hestımone ki, osmononədə əzəmətınə Xıdo taxti rostədə niştə. ² Əv Mığəddəsə məbədədə xıdmət kardeydə, insoni ne, Rəbbi soxtə həğiğiyə Çıdoədə. ³ Har qıləy sər kahin bo edaşt iyən ğırbon vardeyro təyin kardə beydə. Bı səbəb çəmə Sər Kahiniyən bo edaşt vardeyro çışə bıənınbe. ⁴ Qirəm İştən zəminisə bəbəy, əslo kahin nəbi, oxo zəminisə kahinon hestin ki, bə Ğanuni mıvofiğ edaşt təğdim kardeydən. ⁵* Əvon osmononədə bıəyon təsviri iyən soğnə jiyədə ibodət kardeydən. Jəqəən Musa İştə İbodəti Çıdo ejeədə Xıdo çəşnavi kardəşe bəy:

«Bandədə bəti nişo kardə bıə ımoni həmməy bə nımunə mıvofiğ de dığğəti bısoxt».

⁶ Əmma esət İsa həniyən bə çokə vədon əsosin bıə, bə həniyən çokə xıdməti noil be. Əv həniyən çokə Əhdi Vositəvon be, Çəy xıdmət həniyən baş be. ⁷ Oxo iminə Əhd benoxsan bəbəy, dıminə Əhd lozim nəbi. ⁸* Çumçıko Xıdo kanə Əhdiku rozi nımande, votışe:

«Rəbb bəyon kardeydə:

“Nez beydə ə rujon ki,

Az de İsrail xəlği iyən de Yəhudə xəlği

Tojə Əhd bəbastem.

⁹ Jəqo Əhd ne ki, çəvon əcdodon Misiro bekardeyro

Çəvon dastono qətə ruji deyəvon bastəmbe.

Əvon Bəçımı əhdi bəfomand nıbin, Azən dim qordınime çəvonku”

Rəbb jıqo bəyon kardeydə.

¹⁰ “Çə rujon bəpeştə

Çımı de İsrail xəlği

*7:27 Lev.9:7

*8:1-2 Zəb.110:1

*8:5 Beşe.25:40; Həv.7:44

*8:8-12 Yer.31:31-34

Dəbastə Əhd jıqoye”.

Rəbb bəyon kardeydə:

“İştə Ğanunon bəçəvon ağıl bənom,

Bəçəvon dilon bənıvıstem.

Az çəvon Xıdo bəbem,

Əvonən Çımı xəlğ bəben.

¹¹ Hiç kəs onıbəmute bəştə hamsiyə, yaan boə
ki, Rəbbi bızınən.

Çumçiko yoliku bəruk har kəs Mını bəzıne.

¹² Oxo bəçəvon taxsıron vəynə mərhəmətin bəbem,

Həni çəvon qınon əslo bə yod dənıbənom”».

¹³ Xıdo «Tojə Əhd» voteədə bəyon kardışe ki, iminəni kanə bıə. Kanə bıəy iyən bəvəc nıoməy ənəhoy dəvardəni ki, ni beydə.

9

Tojə Əhdi ğırbon Kanə Əhdi ğırbonisən başe

¹ Kanə Əhdi ıştə ibodəti ğaydon iyən bo xıdmət dəvoniyyəro zəminisə məbəd hestışbe. ² *Qıləy çodı ejə bıəbe. Çıdo iminə hissədə çodon, miz iyən təğdisə nunon hestbin. Bı hissə Mığəddəsə Vırə nom doə bıəbe. ³ *İminə iyən dıminə hissə arədə pardə hestbe. Ən Mığəddəsə Vırə isə dıminə pardə peştədəbe. ⁴ *İyo ğızılə buxuri ğırbonqo iyən har tərəfiş təmom de ğızılı edoə bıə Əhdi Sundox hestbe. Sundoxi dılədə de manna pur ğızılə ğab, Haruni tişi jə ləvo iyən Əhd nıvıştə bıə sığə lovhon hestbin. ⁵ *Sundoxi səpe isə bə kəffarə ğapəği tərəf enəmə izzətinə keruvon hestbin. İntasi esət çımon barədə ətrofin qəp jəy zıneydənimon.

⁶ *İmoni həmməy jıqo hozı kardey bəpeştə kahinon mıntəzəm bə ibodətxonə iminə hissə daxil beydəbin, ibodət dəvoneydən. ⁷ *Bə dıminə hissə isə əncəx sər kahin dəşe zıneydəbe. Əvən sorədə i kərə əyo dəşe əzni. Əv boştə qınon iyən bo xəlği nızne-nızne kardə qınonro edaşt vardə ğırboni xun nıbə əyo dəşe nəzni. ⁸ Mığəddəsə Ruf demiyən nişo doydə ki, sıftənə ibodətxonə çanə ki mıvcude, bə Ən Mığəddəsə Vırə şə ro hələ oşko kardə bıənıbe. ⁹ Im bo esətnə vaxti qıləy rəmze: nişo kardeydə ki, təğdimon iyən ğırbonon bə Xıdo ibodət kardəkəsi vicdoni qırd bo pok karde ğadir nin. ¹⁰ Ğanuni noə ğaydon əncəx de harde-peşome iyən de cırbəcurə ğuslon, yəni detosə har çiy bə tojə nizom eğande vaxti ğırvədəbin iyən de cismoniyə kon əloğəynbin.

¹¹ Əmma Məsih çe oməvə neməton Sər Kahini ğəzinə oməy. De insoni dasti soxtə

***9:2** Beşe.25:23-40; 26:1-30; 36:8-34; 37:10-24

***9:3** Beşe.26:31,33

***9:4** Beşe.16:33; 25:10-16; 30:1-6; 37:25-28; Aşm.17:8-10; Ğanun.10:3-5

***9:5** Beşe.25:17-22; 37:6-9

***9:6** Aşm.18:2-6

***9:7** Lev.16:1-34

nibə, yəni b1 dınyo aid nibə bə həniyən yolə, bə həniyən mıkəmmələ ibodətxonə daxil be, ¹²* de ğoçon, neqon xuni ne, Deştə xuni iminə iyən oxonə kərə bə Ən Mıġəddəsə Vırə dəşe, zoləti hıriyəşe əməni. ¹³ Qirəm ğoçon, neqon xun iyən çe sutə poynə xoki qınokoron səpe peşande əvoni zahirən təġdis kardeydəbu, ¹⁴ bəvədə de zolə Rufi vositə İştəni benoxsan bə Xıdo təġdim kardə Məsihi xun, bə Hest Bıə Xıdo ibodət kardeyro çəmə vicdoni marde vardə əməlonku çanədə vey təmiz bəkarde!

¹⁵ B1 səbəb Məsih çe Tojə Əhdi Vositəvon be ki, dəvət kardə b1əkəson boəvon vəd kardə bıə zolə irsi səy bızının. Çəy mardey Kanə Əhdi vaxti kardə bıə taxsironku hıriyəşe əvon. ¹⁶ Qıləy vəsyətnomə hestebu, vəsyət kardəkəsi mardey sıbut karde lozime. ¹⁷ Çumçiko vəsyətnomə əncəx odəm marde bəpeştə ğıvvədəy. Vəsyət kardəkəs səlomət beədə vəsyətnomə hiç qıləy ğıvvə nişe. ¹⁸ B1 səbəb Kanə Əhd xun runıkardə bə ğıvvə nıoməy. ¹⁹* Musa həmə xəlği vədə Ğanuni har iqlə əmri bəyon karde bəpeştə peqətışe ov, sıə paşmə iyən de zufa peşandışe poynə iyən ğoçon xuni həmə bə kitobi iştəni, həmə bə həmə xəlği, votışe:

²⁰ «Im çe Xıdo bəşmə hamyə Əhdi xune».

²¹* Həmçinin jəqo, peşandışe xun çe ibodətxonə iyən bə Xıdo ibodət karde vaxti oko doə bıə həmə ğabon səpe. ²²* Bə Ğanuni mıvofiğ har qılə çiy de xuni təmiz kardə beydə iyən xun runıkardə baxşey nibəbe.

Oxonə ğırbon

²³ De jıqoy zəminisə bıə ibodət de in ğırbonon vositə icro kardə beydəbe. In ibodət osmononədə bıəyon təsvirbe. Osmononədə bıəyon iştəni isə çımonsə həniyən de çokə ğırbonon təmiz karde lozime. ²⁴ Oxo Məsih əsıl Mıġəddəsə Vırəy nımunə bıə, de insoni dasti soxtə bıə bə Mıġəddəsə Vırə ne, bə osmoni iştəni daxil be ki, esət bəçəmə xoto Xıdo huzurədə zahir bıbu. ²⁵ Sər kahin hasor bə Ən Mıġəddəsə Vırə de xuni dəşeydəbe, in xun çəy iştəni nıbe. Əmma Məsih hasor İştəni edaşteyro bə osmon daxil nıbe. ²⁶ Jəqo bəbəy, dınyo ofəyəku jıqoşə Əv çan kərə əzob kəşənin əbi. Esət həni dövri oxoədə Əy i kərə zuhur kardışe ğırbon doşe İştəni qınon arəo peqəteyro. ²⁷* Bo insonon mıəyyən kardə bey ğəzinə, əvon i kərə bəmərdən çəyo mıhokimə kardə bəben, ²⁸ jəqoən Məsih insonon qıno İştə səpe peqəteyro i kərə ğırbon şe. Dıminə kərə həni qınon arəo peqəteyro ne, Boəy çəş kardəkəson xılos vardeyro zuhur bəkarde.

10

Mıkəmmələ iyən mıkəmməlnıbə ğırbonon

¹ Ğanunədə çe oməvə neməton əsl ne, çəvon surət heste. Əve Ğanun de sorbəsor

***9:12-13** Lev.16:15-16; Aşm.19:9,17-19

***9:19-20** Beşe.24:6-8

***9:21** Lev.8:15

***9:22** Lev.17:11

***9:27-28** Yeş.53:12

mıntəzəm edaştə ğırbonon vositə bə Xıdo nez oməkəson əslo mikəmməl karde nıbəzine. ² Qirəm ım jıqo bəbe çe ğırbonon edaştəyən qıləy oxoy əbişe. Çumçiko ibodət kardəkəson ikərəti təmiz kardə be bəpeştə həni əvon bəştə qınonro ıştəni taxsırkor hiss nəken. ³ Əmma ım ğırbonon hasor insonon qınon bəçəvon yod vardeydən, ⁴ oxo de neqon iyən ğoçon xuni qınon arəo peqəte mımkun ni.

⁵ *Bıçımıro Məsih bə dınyo daxil beədə voteydə:

«Tı nıpiye ğırbon iyən təğdim,
Əmma Bomı qıləy andomı soxte.

⁶ Tı rozi nımandış sutniyə ğırbononku iyən bo qınonro vardə ğırbononku.

⁷ Bəvədə votıme: «İmeha,
Çımı barədə Mığəddəsə tumarədə nıvıştə bıə:
Ha Xıdo, Az oməym İştı irodə bə vırə bırosnım».

⁸ Məsihi sıftə votışe:

«Ğırbonon bə Ğanuni mıvofiğ edaştə bıbonən,
Tı rozi nımandış ğırbononku, təğdimonku, sutniyə ğırbonon iyən bo qınonro vardə
ğırbononku».

⁹ Çəyo Əy votışe: «İmeha, omeydəm, İştı irodə bə vırə bırosnım». Əy ləğv kardışe iminə mikəmməl nıbəy, bo dımınə mikəmməl bıəy bə ğıvvə vardeyro. ¹⁰ Əve ki İsa Məsihi de Xıdo irodə İştə andomı ğırbon vardışe iyən ikərəti təğdis kardışe əməni.

¹¹ Har kahin rujbəruj ıştə xıdməti bə vırə rosneədə har səfə eyni curə ğırbonon edaştəyde, əslo arəo peqəte zıneydəni qınon. ¹² *Əmma Məsih bo qınonro zoləti ğıvvədə bıə əncəx iqlə ğırbon edaşte bəpeştə Xıdo rostədə nışte. ¹³ Çə vaxtiku jıqoşə Əv bə çəşe ki, Xıdo keynə Çəy deşmenon Bəçəy po dəbəğande. ¹⁴ Əy əncəx de iqlə ğırboni vositə zoləti mikəmməl kardışe çe Xıdo xəlğ.

¹⁵ Mığəddəsə Rufən bı barədə şəhodət kardeydə. Əy votəşe bəmə:

¹⁶ *««Çə rujon bəpeştə
Çımı deyəvon bastə Əhd jıqoye”
Rəbb bəyon kardeydə,
“İştə ğanunon bəçəvon dilon bənom
Bəçəvon ağılon bənıvıstem»».

¹⁷ Çəyo voteydə:

«Çəvon qınon iyən beğanunətiyon bə yod dənıbənom».

¹⁸ Qınon baxşe bəpeştə isə həni bo qınon ğırbon varde lozim ni.

Nəsyət iyən çəşnavi

¹⁹ De jıqoy ha boon, çe İsa xuni hımhımbədə bə Ən Mığəddəsə Vırə daxil beyro çəmə ciqə rəseydə. ²⁰ Əy boəmə pardəku dəvardə qıləy ro, yəni Deştə andomı ğırbon vardey qıləy nuyə iyən fanınıbə ro okardəşe. ²¹ Əv Xıdo həmə kəy səpe noə bıə çəmə

*10:5-7 Zəb.40:6-8

*10:12-13 Zəb.110:1

*10:16-17 Yer.31:33-34; İbr.8:10-12

qıləy yolə Kahine. ^{22*} Əve çəmə dilon ləkəynə vicdoniku, çəmə andomonən de təmizə ovi pok kardə bıə holədə de ğoymə imoni iyən dılısıxtə bə Xıdo nez bıbəmon. ²³ Umu doə əğidəku ğoym dəçikəmon, çumçiko vəd doə Xıdo bəfomande. ²⁴ Dığğətin bıbəmon ki, iyəndı mehıbbət iyən xəymandə koon kardeyro təşviğ bıkəmon. ²⁵ Kali kəson vərdis̄ karde ğəzinə imoniyon yığnəği tərq məkəmon. Çok bəbe ki, bıvındəmon Xıdo Hıkmı Ruj neze iyən iyəndı həniyən vey təşviğ bıkəmon.

^{26*} Bə həğigəti sərəsəy iyən əy ğəbul karde bəpeştə, qirəm zıne-zıne qıno kardeyədə dəvom bıkomon, həni bo qıno baxşeyro hiç qılə ğırbon ni. ²⁷ Qıləy çiy mandeydə, mıhokimə iyən bə Xıdo vəynə beşəkəson sutə-əvoşniyə şiddətinə otəşi çəş kardey. ^{28*} Çe Musa Ğanuni hiç zınə odəmi de dıqlə, yaan seqlə şoydi sıxani rəhm nəken, əkiştin. ^{29*} Bəs şımə fikro Məsihi rədd kardəkəs çanədə bə qonə cəzo loyiğə? Oxo ım odəm çe Xıdo Zoə təğdis kardə Əhdi xuni qıləy hiç zıneydə, Xıdo lutfkorə Rufi təhğir kardeydə. ^{30*} Əmə zıneydəmon, Ki votəşe ım sıxanon:

«Xısus Çımıne, Az bədom əvəzi»

ijənən

«Rəbb İştə xəlği mıhokimə bəkarde».

³¹ Bə Hest Bıə Xıdo dast eqıniye dəhşəte!

³² Şımə bə yod dənən sıftənə rujon. Bəvədə Xıdo bəşmə nur səğande bəpeştə bə yolə əzobinə mıborizə tov vardıone. ³³ Hakənə məruz mandışon bə təhğiri iyən əzyəton, bə təmşo noə biyon, hakənən eynən bı ruj mandəkəson dardi xanboz biyon. ³⁴ Həmən şımə xanboz bişon bə zındon dəğandə bıəkəson əzobon, şımə əmloki şımə dasto seədə şo bişon, zıneydəbişon ki, həniyən çoki iyən hejo bıəy heste. ³⁵ Bıçımıro ıştə hınə qın məkən, əv boşmə dijdə mıkofot bəvarde. ³⁶ Çumçiko şımə ehtiyoc hestıone bo tov varde ki, çe Xıdo irodə bə vırə bırosnən iyən vəd kardə bıəy bə dast biyən. ^{37*}

«Oxo həni lap kam mandə,

Omənin Bıəy bome, bə di dənıbəqıne.

³⁸ Əmma Çımı salehə odəm de imoni bəjiyey.

Şayət əv imono bıqardo, çəyku rozi nıbəmandem».

³⁹ Əmə esə boy imono qardə həlok bıəkəson nımon; imonədə sabitğədəm bıə bə xılosi noil bıəkəsonimon.

11

Sabitğədəmə imoniyon

¹ İmon, bə umu kardəbıəyon etıboye, bə çəşniçiyə çiyon hest bey əmin beye. ² Çəmə

* **10:22** Lev.8:30; Yez.36:25

* **10:26-27** Yeş.26:11

* **10:28** Ğanun.17:6; 19:15

* **10:29** Beşe.24:8

* **10:30** Ğanun.32:35-36; Rom.12:19

* **10:37-38** Hab.2:3-4; Rom.1:17; Qal.3:11

əcdodon deştə imoni bə Xıdo tarifi loyiğ bin.

³* De imoni vositə dərk kardeydəmon ki, kainot de Xıdo kəlomi ofəyəy, jıqəən bə çəş çiyəyon, bə çəşniçiyə çiyono bə əməl oməyn.

⁴* De imoni vositə Habili Gabilisə bə Xıdo həniyən çəkə ğırbon edaştışe. Demiyən çəy saleh bey təsdiğ kardə be, çumçiko Xıdo ğəbul kardışe çəy vardə ğırbon. Habil marde, əmma de imoni hələn qəp jəydə.

⁵* De imoni vositə Hənok dınyoo peqətə be, əv nımarde. Pəydo karde nızneşone əv, çumçiko Xıdo peqətəşbe əv. Peniqətə bənav əy şəhodət səşbe ki, rozi haştəşe Xıdo.

⁶ İmon nıbə, Xıdo rozi haşte əbını. Çumçiko bə Xıdo nez bıə şəxs bovə kardənine ki, Əv heste iyən bə xıdozinəkəson mikofot doydə.

⁷* Nuhi bə Xıdo ehtırom nişo kardışe, Deçəy kardə çəşnavi boştə xıyzoni xılosiro qəmi soxtışe. De imoni vositə məhkum kardışe dınyo iyən de imoni irs səşe salehəti.

⁸* De imoni vositə İbrahim sədo kardə beədə itoət kardışe, şe bə irs sənin bıə zəmin. Əv ıştə şə vırey nızne-nızne dəro qınıyəbe. ⁹* De imoni vositə əv mıvəğğəti səbəso be vəd kardə bıə məmləkətədə. Əv de İsaği iyən Yağubi çodınədə jiyə eyne vədi həmvərison bin. ¹⁰ Oxo İbrahim ə ğoymə bınəçəynə şəhri bə çəşbe, kom qılə ki, çəy memar iyən soxtəkəs Xıdo İştəne.

¹¹* De imoni vositə Sara ıştən beson iyən sinin be-be bo nəsil vardeyro ğırvə səşe, çumçiko Vəd Kardəkəsi bəfomand hisob kardışe. ¹²* Bıçımıro həni mardəku fərg nıbə, vey pi bıə qıləy odəmo osmonədə bıə astovon ğədərədə, dıyokənoədə bıə ğumi ğədərədə nəsil heyve be.

¹³* İmon həmməy imonədə sabitğədəm be-be mardin. Bə vəd kardəbıəyon noil nıbin, əmma de şoyvo bə çəşbin iyən ıştəni açın iyən mıvəğğəti zınəşone dınyoədə. ¹⁴ Oxo jıqo sıxanon votəkəson bo qıləy vətəni nəveydən. ¹⁵ Qırəm əvon ıştə beşə məmləkəti barədə fikir kardəşonbəy, çəvon bo oqarde imkon əbi. ¹⁶ Əmma həniyən çəkə məmləkət orzu kardeydəbin, yəni osmoni şəhri. Bıçımıro Xıdo xəcolət kəşeydəni ki, çəvon Xıdo, çumçiko Əy boəvon osmoni şəhr hozı kardışe.

¹⁷* De imoni vositə İbrahim dəvinə kardə bıə vaxti İsaği ğırbon edaştışe. Vədon sə İbrahimi niyət ıştə iqləliyə zoə ğırbon vardeybe. ¹⁸* Halbuki Xıdo bəy votəşbe: «Çımı bəti vəd doə ıştı nəsil de İsaği vositə dəvom bəkərdə». ¹⁹ İbrahimi hisob kardışe ki,

* **11:3** Ofə.1:1; Zəb.33:6,9; Yəh.1:3

* **11:4** Ofə.4:3-10

* **11:5** Ofə.5:21-24

* **11:7** Ofə.6:13-22

* **11:8** Ofə.12:1-5

* **11:9** Ofə.35:27

* **11:11** Ofə.18:11-14; 21:2

* **11:12** Ofə.15:5; 22:17; 32:12

* **11:13** Ofə.23:4; 1Saln.29:15; Zəb.39:12

* **11:17** Ofə.22:1-14

* **11:18** Ofə.21:12; Rom.9:7

Xıdo ğadire İsağı mardeyku bəyji bəkarde. Bıçımiro məcazi mənəədə İsağı mardeyku bə dumo səşe.

²⁰*De imoni vositə İsağı de Yağubi iyən Esavi əloğəyn bıə oməvəy hodison barədə xəy-dıvo doşe.

²¹*De imoni vositə Yağub mardeədə xəy-dıvo doşe bə Yusifi har dıqlə zoə iyən dahaştışe ıştəni bəştə ləvo səy, səcdə kardışe bə Xıdo.

²²*De imoni vositə Yusifən ıştə umri oxoədə İsrailijon Misiro beşe həxədə votışe iyən ıştə aston konco dəkandə bey barədə bəvon asbardışe.

²³*Musa moəku beədə çəy pıə-moə de imoni vositə se manq niyo kardışone əv. Çumçiko əvon vındışone çe əğili reçin bey, podşo doə fərmoniku nıtarşəyn. ²⁴*Musa yol be bəpeştə de imoni vositə imtino kardışe çe fironi kinə fərzənd beyku. ²⁵Əy barz zınəşe de Xıdo xəlgi ivirədə əzob kəşe, bəsə qınoku mıvəğğəti zovq səysə. ²⁶Məsihi roədə exrocətiş həniyən yolə tənxo hisob karde Misiri xəzinonsə, çumçiko sərutəşbe ıştə nəzəron bə sənin bıə mıkofoti. ²⁷*De imoni vositə podşo ğəzəbiku nıtarşə, beşe Misiro, jıqo bızın çəşnıçiyə Şəxsi vinde ğəzinə, əv ğoym mande. ²⁸*De imoni vositə Musa çe Xıdo Pasxə ğırboni obırniye iyən çəy xuni peşənde asbardışe ki, məhvəkə mələk bə İsrailijon iminəvəçon nıqını.

²⁹*De imoni vositə İsrailijon ovaştin Sıə dıyoo, hışkə zəmini ovaştəy ğəzinə. Misirijonən cəhd kardışone ımı bo karde, əmma ovi dılədə təşəyn.

³⁰*De imoni vositə İsrailijon haft ruj Yerixo qırdo qarde bəpeştə çəy divon rıjiyəyn.

³¹Beəxloğə jen bıə Raxavi de imoni vositə bənə ıştə dusti pişvoz kardışe cəsuson, əve de itoət nıkardekəson bə ico həlok nıbe.

³²*Həni çiç vote bəzınem? Qedeoni, Baraqi, Şimşoni, İftahi, Davudi, Şəmueli iyən co peyğəmbəron barədə qəp bıjənom, çımı vaxt nıbərsə. ³³*Əvon de imoni vositə məğlub kardışone podşon, ədoləti icro kardışone, vədon səşone, çe əslanon qəvi vi kardışone. ³⁴*Əvon okıştışone şiddətinə yəlov, şımşı vəyku vitin pərxen, zəifətədə ğıvıvə pəydo kardışone, canqədə zumand bin, açınon ğoşuni tojnişone. ³⁵*Jenon ıştə

*11:20 Ofə.27:27-29,39-40

*11:21 Ofə.47:31–48:1-20

*11:22 Ofə.50:24-25; Beşe.13:19

*11:23 Beşe.1:22; 2:2

*11:24 Beşe.2:10-12

*11:27 Beşe.2:15

*11:28 Beşe.12:21-30

*11:29 Beşe.14:21-31

*11:30-31 Yeşua 2:1-21; 6:12-25

*11:32 Hak.4:6–5:31; 6:11–8:32; 11:1–12:7; 13:2–16:31; 1Şəm.1:1–28:3; 16:11; 1Pod.2:11

*11:33 Dan.6:1-27

*11:34 Dan.3:1-30

*11:35 1Pod.17:17-24; 2Pod.4:25-37

mardon bəyjiyə holədə səşone. Kali kəson zıllət kəşədə pərxeyku imtino kardışone ki, oməvədə bəyji bibun bə həniyən çokə jimoni noil bibun. ³⁶ *Həniyən co kəson təhğir kardə bin, de ğırmoci kuə bin, həmən bə zincir jə bin iyən bə zindon dəğandə bin, ³⁷ əvon sığbəse kardə bin, de mişori poə kardə bin, de şımşı kıştə bin. Kali kəson isə dəşin bə pəsə pusti iyən bə bızə pusti dilə nəvəyn-çaməyn, bə beçizəti iyən əzob-əzyəti məruz mandin. ³⁸ Dınyo loyiğ nıbe bəvon. Əvon daştənədə, bandonədə, məğaronədə iyən jiyədəzəmini bıə koçonədə nəvəyn-çaməyn.

³⁹ Əvon bəştə imoni hisob Xıdoku tarif səşone, əmma bə vəd kardə bıəy noil nıbin. ⁴⁰ Xıdo həniyən çokə çiyon boəmə hozı kardəşe iyən piyeydəşe ki, deyəmə bə ico əvon bə mikəmmələti bırasın.

12

Xıdo tərbiyə kardə Pıəy

¹ Bıçımıro çəmə qırdo anə şoydon izdihom be-be tərğ bıkəmon har qılə şələ iyən əməni rohat dəqijniyə zınə qıno, ğoym bıvıtəmon ıştə vədə bıə bəhsədə. ² İsa çəmə imoni əsosi noəşe iyən mikəmməl kardışe, ıştə nəzəron sərutəmon Bəy. Əy ıştə navədə noə bıə şoy-şotkoməro hiç zınəşe rısvəti, tov vardışe bə çomex kəşə bey iyən Xıdo taxti rostədə nişte. ³ Bı səbəb qınokoronku Bəştə vəynə bıə bı anə deşmenəti tov vardə Şəxsi barədə bışınən ki, şımə sıst nıbən iyən rufo eməqınən.

⁴ Bə qıno vəynə bardə mıborizədə hələ detobə şımə xuni ekardə bey ğoym mandəniyon. ⁵ *Yodo bekindəyone bəşmə doə bıə nəsyəti ki, Xıdo bəşmə zoə ğəzinə ovardişe:

«Çımı zoə, bə Rəbbi doə tərbiyə xor diyə məkə,
Çəy kardə mızəmmətiku rufo eməqın.

⁶ Çumçıko Rəbbi bıpiyoşe harki, tərbiyə doydə bəy,
Əv ıştə ğəbul kardə bə har zoə cəzo doydə».

⁷ Tərbiyə kardə beyro bə har əzyəti petovənən. Xıdo ıştə fərzəndon ğəzinə deşmə rəftor kardeydə. Jəqo qıləy zoə heste məqər, çəy pıə bəy tərbiyə nıdə? ⁸ Bo har kəsi bıə tərbiyəku məhrum bıbon, bəvədə şımə zoə niyon, ğanuni nıbə fərzəndonışon.

⁹ Şayət əməni tərbiyə kardə bəştə cisoniyə pıəon hurmət kardımonesə, bəvədə bəştə ruhaniyə Pıə həniyən vey tabe be-be jiyənini nimon məqər? ¹⁰ Çəmə pıəon ıştə sərəsəmoni ğəzinə bo kamişə mıddəti bəmə tərbiyə doşone. Əmma Xıdo boçəmə xəyri bəmə tərbiyə doydə ki, əmə Bəçəy mığəddəsəti xanboz bıbəmon. ¹¹ Har tərbiyə isə esətnə vaxtədə şoyvo ne, əzob vardə çiy ğəzinə çiyeydə, əmma peşo bə tərbiyəsəkəson sulh iyən salehə jimon doydə.

¹² *Bıçımıro ıştə sıst bıə daston iyən ıştə zəif bıə zınon ğoym bıkən. ¹³ De həmoə roon bışən ki, şımə şıkəstə lınqon ıştə vıvəo penımun, bərəks xəş bıbun.

***11:36** 1Pod.22:26-27; 2Saln.18:25-26; Yer.20:2; 37:15; 38:6

***12:5-6** Əyy.5:17; Sul.3:11-12; Vəhy 3:19

***12:12-13** Sul.4:26; Yeş.35:3

Çe Xıdo lutfi rədd məkən

¹⁴ De həmməy tıvoxətiədə bıjiyənən iyən bo miğəddəs bey cəhd bıçən, miğəddəs nıbə, hiçki Rəbbi nıbəvınde. ¹⁵ *Sərhisob bıbən ki, hiçki çe Xıdo lutfiku məhrum nıbu, bıdə hiç qıləy telə rişə penırəsı əzyət nıdə iyən demiyən vey kəson mırdol nıkə.

¹⁶ *Bıdə cinsiyə beəxloğəti kardəkəson nıbun, yaan Esavi gəzinə bexıdo nıbun. Əy həvatışe ıştə iminə zoəti həx bə i gəb xorək. ¹⁷ *Zıneydəşon ki, çimi bəpeştə əy piyeydəşbe irs bıstəni xəy-dıvo, əmma rədd kardə be. De çəşə arson piyəşe xəy-dıvo bıstəni, həni bə dumo ro nıbe.

¹⁸ *Şımə bə hiss kardə bıə, yəlovi dılədə sutə kuli, bə toyki, zılmoti, tufani, ¹⁹ bə şeypuri qurə sədo iyən kəlom votə sədo nez ome əzınıyon. Ə sədo məsəkəson lovə kardışone ki, həni i kərən bəvon qıləy sıxan votə nıbu. ²⁰ *Çumçıko tov varde nəznin bı əmri «şayət bə bandi qıləy həyvənən jıqo pexəviyı, sıgbəsə kardə bıbu». ²¹ *In mənzərə anə dəhşətin be ki, Musa «az tars-larzi dılədəm» votışe. ²² *Əmma şımə nez oməyşon həm bə Sion bandi, həmən bə Hest Bıə Xıdo şəhri – osmonədə bıə Yerusəlimi, səbınnıbə mələkon ²³ iyən osmononədə nom gəyd kardə bıə bə iminəvəçon icmo, bo həmməy Hakim bıə bə Xıdo, bə kamil bıə salehon rufon, ²⁴ Tojə Əhdi Vositəvon bıə bə İsa iyən Habili xunisə həniyən başə sıxan vote zınə bə peşandə bıə xuni.

²⁵ *Sərhisobin bıbən ki, bəşmə mırocıət kardə Xıdo rədd məkən. Oxo zəminisə çəşnaviəkon rədd kardəkəson cəzoku vite nıznəyn, şayət əmə osmononku Çəşnaviəkəyku bıqardımon, həniyən vey yəğine ki, cəzoku vite əzınımon. ²⁶ *Bəvədə Xıdo sədo lorzişə zəmin, esət həni Əy vəd doəşe

«Az i kərən əncəx zəmini ne, osmoniyən bəlorzinem».

²⁷ «İ kərən» sıxani əy nişo doydə ki: gəym nıbə çiyon, yəni ofəyə kardə bıə çiyon arəo peqətə bəben ki, gəym bıəyon hejo bımandın. ²⁸ Bıçımıro bə gəymə Podşoəti noil beyro bə Xıdo minnətdor bıbəmon, jıqo ki de mominəti iyən ehtiromi Bəy məğbul ibodət bıçəmon. ²⁹ *Oxo çəmə Xıdo məhv karde zınə otəşe.

13

Oxonə nəsyəton

*12:15 Ğanun.29:18

*12:16 Ofə.25:29-34

*12:17 Ofə.27:30-40

*12:18-19 Beşe.19:16-22; 20:18-21; Ğanun.4:11-12; 5:22-27

*12:20 Beşe.19:12-13

*12:21 Ğanun.9:19

*12:22-24 Ofə.4:10

*12:25 Beşe.20:22

*12:26 Haq.2:6

*12:29 Ğanun.4:24; 9:3

¹ Hejo de boəti mehıbbəti iyəndı bıpiyənən. ²* Ğonəğpərvər beyən yodo beməkən, oxo jıqo rəftor kardə kali kəson nızne-nızne bə mələkon ğonəğpərvərəti nişo kardəşonbe. ³ İştəni çe dustəğon vırədə bınən, əvoni bə yod dənən. De ki bevəcə rəftor kardə beydə əvoniyən bə yod dənən ki, jıqo bızın iştən deyəvon ivirədə əzob-əzyət kəşeydəşon. ⁴ Bıdə har kəs bəştə niqahi hurmət bıkə. Bıdə jen-şuyə arədə ehtirom oqətə bıbu. Oxo Xıdo beəxloğon iyən zinokoron mihokimə bəkarde. ⁵* Şımə jimon çe pulpərəstətiku ozod bıbu, çiç hestione deəy ğane bıbən. Oxo Xıdo İştən votəşe: «Hiç vaxti tını şonıbədom iyən hiç vaxti tını tərğ nıbəkam». ⁶* Bıçımiro əmə de ciqə voteydəmon:

«Rəbb bəmi koməqəkəy, hiç nıbətarsem.

İnson bəmi çiç karde bəzine?»

⁷ Xıdo kəlomi boşmə qəp jə rəhbəron bə yod dənən. Diyə bıkən bəçəvon jimoni səkiştə, çəvon imoniku nımunə peqətən. ⁸ İsa Məsih zinə, ımruj iyən zoləti eyniye. ⁹ De pesoxtə bıə, açinə təlimon iştə royku dəməqijyən, çumçıko dıl de hardı-həşi ne, de Xıdo lutfi zumand bıbo, çoke. Bı jıqo hardı-həşi ğaydon rioyət kardəkəson çımiku qıləy foydə nıvındışone. ¹⁰ Çəmə jıqo qıləy ğırbonqo hestımone ki, ibodəti çodıədə xıdmət kardəkəsi çəvo bo hardey icozə nişe. ¹¹* Sər kahin çe qıno ğırbon bıə həyvonon xuni bə Ən Mığəddəsə Vırə vardeydə, ğırbonon cəsəd isə orduqoo bə kəno sutə beydən. ¹² Çımi ğəzinə İsan Deştə xuni xəlği təğdis kardeyro şəhri dərvozəku kənoədə edom kardə be. ¹³ Boən, əmənen orduqoo bə kəno beşəmon, Çəy tonə bışəmon, Çəy kəşə təhğiri bıkəşəmon. ¹⁴ Oxo çəmə iyo daimi şəhr nimone, əmma bo oməvə şəhri nəveydəmon. ¹⁵ Bəvədə de İsa vositə bə Xıdo hejo həmd-səno ğırboni təğdim bıkəmon, yəni Çəy nomi oşko ğəbul kardəkəson deştə zıvoni Bəy şukur bıkən. ¹⁶ Xəymandəti kardey iyən iştə moli de co kəson paybaxş kardeyən yodo beməkən, çumçıko Xıdo çı jıqo ğırbononku rozi mandeydə.

¹⁷ İtoətin bıbən bəştə rəhbəron iyən bəvon tabe bıbən. Oxo əvon har vaxti boşmə jimoniro ğəyğü kəşeydən, çumçıko bı barədə bə Xıdo hisobot bədon. Bıdə əvon ımı de şoy-şoy bıkən, de ahu-zo nıkən, çumçıko ım bəşmə foydə nıbəva.

¹⁸ Dıvo bıkən boəmə. Əmə xatırcəmimon ki, çəmə vicdon poke iyən har cəhəto bo çokə jimon kardeyro cəhd kardəmon. ¹⁹ Xısusən, şıməku əjo kardəm, bomı dıvo bıkən ki, şımə tonə rəyrə oqardım.

²⁰ Sulhi səvon bıə Xıdo – İsa Məsihi mardon arədə bəyji kardə, çe pəson yolə Qələvon, Deştə xuni zolə Əhdi ²¹ şıməni de har curə çokə çiyon təmin bıkə ki, de İsa Məsihi vositə Bəştə xoş oməy bəmənədə icro bıkə iyən şımə Çəy irodə bə vırə bırosnən. Bə İsa Məsihi zoləti izzət bıbu! Amin.

²² Çımi imoniyə boon, şıməku xahiş kardəm, ın nəsyətinə sıxanon ğəbul bıkən, oxo kırt nıvıştəmə bəşmə. ²³ Şımə xəbə bıbuyone ki, çəmə boə Timotey zindono vadoə be.

* **13:2** Ofə.18:1-8; 19:1-3

* **13:5** Ğanun.31:6,8; Yeşua 1:5

* **13:6** Zəb.118:6

* **13:11** Lev.16:27

Qirəm bı nezon əv çımı tonno bo, deəy ivirədə şıməni bəvindem.

²⁴ Səlom bıdən bəştə rəhbəron iyən bə Xıdo xəlği həmməy. İtaliyədə bıə imoniyon səlom vığandeydən boşmə.

²⁵ Xıdo lutf deşmə həmməy bıbu!